

והתורה שנקראת דרך, תלך בדרך הזו, שלא ישלטו עליך. ועל כן אמר לנחותם הדרך. ואחר זה יראו לו גן העדן, וכל חלק וחלק שיש לצדיק בפני עצמו. ומשביעים אותו שיקים כל התורה.

ואחר כן יאמרו לו, (בראשית יב) ויאמר ה' אל אברהם לך לך וגו', (שם) ואעשה לך גויל וגו'. ויאמר ה' אל אברהם - זו הנשמה, שהיא אב לרוח ורם לגוף. לך לך מארץ - זה גן העדן. וממולדתך - זו בטן האם, של בשר ודם. ומבית - זו השכינה. אביך - זה הקדוש ברוך הוא. שאין אביו אלא הקדוש ברוך הוא, ואין אמו אלא כנסת ישראל. אל הארץ - זה העולם השפל. ונותנים לו שבע ברכות כמו שאמרנו לעיל, מואעשך וגו', עד כל משפחות האדם וגו'.

אם האדם יזכה, ויהיה צדיק, ומפיר את שם הקדוש ברוך הוא - מה אומרים לו כשמתלק מן העולם? (תהלים צא ה) לא תירא מפחד לילה וגו', (שם) על פנים ישאונוך פן תגף באבן. מן האבן של דרך עקלתון. רגלך כו', עד כי ידע שמי.

ואם אדם לא יזכה לתורה ולמעשים טובים - כשיסתלק מן העולם, יפנס לדרך החשוכה שאמרנו, ומזדעזעו כל מי שישנו באותו המקום, ויאמרו: הזאת נעמי, שהלכה בדרך הזה מלאה כל טוב, מלאה מתורה? ! עמוד הענן שהאיר לה במקום הזה ללכת ביום, ועמוד האש להאיר לה ללכת במקום הזה בלילה, ועם בעלה, נשמה לנשמה? !

היא משיבה ואומרת, (רות א) אל תקראנה לי נעמי, קראני לי מרה,

מלאך, ויזעזר באתרא הדין. ואורייתא דאקרי אורחא, יהו בורחא הדין, דלא ישלטון עלך. ועל דא אמר, (שמות יג כא) לנחותם הדרך. ובתר דין יחזון ליה גינתא דעדן, וכל חלק וחלק שיש לצדיק בפני עצמו. ומשביעין ליה שיקיים כל התורה.

ובתר פן יימרון ליה, (בראשית יב א) ויאמר ה' אל אברהם לך לך וגו' ואעשה לך גויל וגו'. ויאמר ה' אל אברהם, דא נשמתא, דהיא אב לרוח, ורם לגוף. לך לך מארץ, דא גנתא דעדן. וממולדתך, דא בטן דאימא, של בשר ודם. ומבית, דא שכינתא. אביך, דא קודשא בריך הוא. שאין (דף צב ע"ב) אביו, אלא הקדוש ברוך הוא. ואין אמו, אלא כנסת ישראל. אל הארץ, זה העולם השפל. ויהבו ליה שבע ברכאן דאמירן לעיל, מואעשך וגו' עד כל משפחות האדם וגו'.

אם בר נש יזכה, ויהיה צדיק, והוא ידע שמא דהקדוש ברוך הוא, מה יימרון ליה בד אסתלק מעלמא. (תהלים צא ה) לא תירא מפחד לילה וגו', על פנים ישאונוך פן תגוף באבן. מן האבן של דרך עקלתון. רגלך וכו' עד כי ידע שמי.

ואם בר נש לא יזכה באורייתא, ולעובדין טבן, בד יסתלק מעלמא, יעול באורחא חשוכא דאמרנא, ואזדעזעו כל מאן דאית בההוא אתר, ויימרון הזאת נעמי, דאזלת באתרא הדין מלייא כל טובא, מלייא מאורייתא. עמוד הענן דנהר לה באתרא הדין למיהו ביממא. ועמודא דאישתא לאנהרא לה למיזל באתרא הדין בליליא. ועם בעלה נשמתא לנשמתא.

אתיבא איחי ואמרה, אל תקראנה לי נעמי

קראנ' לי מרא פי המר שדי לי מאד. דהנעל לי בגופא בישא. אני מלאה הלכתי באתרא הדין, וריקם השיבני ה'.

בהיה שעתא אמרה, שכנה בנתי וגו'. שנאמר, ותאמר נעמי לכלתי שכנה בנתי. אתיבת רות נפשתי קדישא ואמרת, אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחריך פי באשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין וכו'.

אבר ערפה, נפשתי דהיא סטרא דשמאלא, אזלא לגופא, ואתאבלת עליה. שנאמר, (איוב יד כב) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. וכל זמן דאתאבל עליה, אמר הגוף לנפש הבהמית, בשביל האכילה והשתיה שנתת לי, הנשמה בצער גדול, ובלא תורה ובלא מצוות. טול מה שנתת לי. ונבקע הגוף. אמר רבי, פתיב (תהלים מא ב) אשרי משכיל אל דל וגו'. מהו דל? איש נסתור. ויאמר מה תתן לי, וכי יותר רשע אני מכל האדם שבעולם? ויעשה מריבה עם הקדוש ברוך הוא. אשרי מי שמשכיל לו, שכתוב (ישעיה כז) או יחזק במעזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי.

דאמר רבי נהוראי, מהו דכתיב (ישעיה כז ה) או יחזק במעזי וגו'. וכי הקדוש ברוך הוא שהוא בעל השלום, עושה שלום במרומיו, צריך למי שיעשה לו שלום, והלא השלום שלו.

אלא, העני בשעה שרואה את עצמו בדוחק, הוא עושה מריבה כלפי מעלה. והמתחזק בידו של עני, ועושה עמו צדקה, כפיכול, עם הקדוש ברוך הוא עושה שלום. לפי שגורם לעני, שמבקש מחילה מלפניו יתברך על שהטיח דברים כלפי מעלה, ואז עושה שלום בינו לבין קונו. מי

פי המר שדי לי מאד. שהנעיל אותי בגוף רע. אני מלאה הלכתי במקום הזה, וריקם השיבני ה'. באותה שעה היא אומרת, שכנה בנתי וגו', שנאמר ותאמר נעמי לכלתי שכנה בנתי. משיבה רות הנפש הקדושה ואומרת, אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחריך פי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין וכו'.

אבר ערפה, הנפש שהיא צד השמאל, הולכת לגוף ומתאבלת עליו, שנאמר (איוב יד) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. וכל זמן שמתאבל עליו, אומר הגוף לנפש הבהמית: בשביל האכילה והשתיה שנתת לי, הנשמה בצער גדול, ובלא תורה ובלא מצוות. טל מה שנתת לי. ונבקע הגוף.

אמר רבי, כתוב (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל וגו'. מהו דל? איש נסתור. ויאמר מה תתן לי, וכי יותר רשע אני מכל האדם שבעולם? ויעשה מריבה עם הקדוש ברוך הוא. אשרי מי שמשכיל לו, שכתוב (ישעיה כז) או יחזק במעזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי.

שאמר רבי נהוראי, מה שאמר או יחזק במעזי וגו', וכי הקדוש ברוך הוא שהוא בעל השלום, עושה שלום במרומיו, צריך למי שיעשה לו שלום? והלא השלום שלו!

אלא העני, בשעה שרואה את עצמו בדוחק, הוא עושה מריבה כלפי מעלה. והמתחזק בידו של עני ועושה עמו צדקה, כפיכול עם הקדוש ברוך הוא עושה שלום, לפי שגורם לעני שמבקש מחילה מלפניו יתברך על שהטיח דברים כלפי מעלה, ואז עושה שלום בינו לבין קונו. מי

עושה שלום בינו לבין קונו. מי גרם לו לעשות שלום. זה הנותן צדקה לעני, והחזיק בידו, דכתיב או יחזק במעזי וגו', וזהו הדל. והקדוש ברוך הוא אומר. אין דנין את האדם לפי צערו.

והבי נמי באיוב, דאמר רבי תנחום, אמר איוב להקדוש ברוך הוא, (איוב כג ב-ג) מי יתן ידעתי ואמצאהו וכו' אערכה לפניו משפט. עד שהטיח איוב דברים כלפי מעלה.

ותו לא. והלא בכמה מקומות כפר בתחיית המתים, והטיח דברים כלפי מעלה, וסקל איקונין של מלך.

אלא אמר רבי נהוראי, בההיא שעתא אמר המקטרג להקדוש ברוך הוא, איוב שאמרתי עליו (שם א א) איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע, הרי כפר בתחיית המתים, והטיח דברים, וסקל איקונין של מלך. אמר הקדוש ברוך הוא, (שם לד לה) איוב לא בדעת ידבר.

בשעה שנתופח איוב עם הקדוש ברוך הוא, מה הוא אומר, (שם י ג) הטוב לך כי תעשק כי תמאס יגיע כפיך וגו'. וכי הוא טוב זה העשק שתעשה לי? אבי ואמי עשו לי הגוף, ואת אתעבדת אריס עמהון, ויהבת בי נשמתא. ואמרתי למקטרג (שם ב ו), אף את נפשו שמר. מה דידך נטרת, מה דאבי ואמי, אמרתי הנו בידך. וכי הוא טוב זה העושק שתעשה לי, כי תמאס יגיע כפיך. שהנפש מאוסה מצד יסורי הגוף. (שם י ג) ועל עצת רשעים הופעת, סקל איקונין של מלך.

והמקטרג קטרג על כל זה לפני הקדוש ברוך הוא. אמר ליה הקדוש ברוך הוא, איוב לא בדעת ידבר, ואינו נתפס על צערו, וכיון שבא הקדוש ברוך הוא ונתופח עמו,

גרם לו לעשות שלום? זה הנותן צדקה לעני, והמחזיק בידו, שכתוב או יחזק במעזי וגו', וזהו הדל. והקדוש ברוך הוא אומר? אין דנים את האדם לפי צערו.

וכך גם באיוב. שאמר רבי תנחום, אמר איוב להקדוש ברוך הוא, (איוב כג) מי יתן ידעתי ואמצאהו כו' אערכה לפניו משפט. עד שהטיח איוב דברים כלפי מעלה.

ויותר לא? והלא כפר בכמה מקומות בתחיית המתים, והטיח דברים כלפי מעלה, וסקל איקונין של מלך?

אלא, אמר רבי נהוראי, באותה השעה אמר המקטרג להקדוש ברוך הוא: איוב שאמרתי עליו איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע, הרי כפר בתחיית המתים, והטיח דברים, וסקל איקונין של מלך! אמר הקדוש ברוך הוא: איוב לא בדעת ידבר!

בשעה שנתופח איוב עם הקדוש ברוך הוא, מה הוא אומר? (שם י ג) הטוב לך כי תעשק כי תמאס יגיע כפיך וגו'. וכי הוא טוב זה העשק שתעשה לי? אבי ואמי עשו לי את הגוף, ואתה נעשית שתי עמם, ונתת בי נשמה, ואמרתי למקטרג רק את נפשו שמר. מה שלך - שמרתי, מה של אבי ואמי - אמרתי הנו בידך. וכי הוא טוב זה העשק שתעשה לי, כי תמאס יגיע כפיך, שהנפש מאוסה מצד יסורי הגוף? ועל עצת רשעים הופעת, סקל איקונין של מלך? והמקטרג קטרג על כל זה לפני הקדוש ברוך הוא. אמר לו הקדוש ברוך הוא: איוב לא בדעת ידבר, ואינו נתפס על צערו. וכיון שבא הקדוש ברוך הוא ונתופח עמו, חזר בו ואמר,

(שם מ) אחת דברתי ולא אענה ושפתים ולא אוסר. סגר פיו לפני הדין.

רבי פדת אמר, לא כתוב כי לא דברתם נכונה בעבדי איוב, אלא (שם מב) כי לא דברתם אלי נכונה. אלי לא דברתם נכונה. הוא עמד והצדיק את הדין, ובקש על עצמו על מה שאמר, והם לא בקשו על עצמם, על מה שהטעוהו במענה לשונם.

רבי יהושע שמסכנין בשם רבי יודא אמר, כל החושד בכשרים ראוי ללקות בצרעת, שכתוב (במדבר יב) אשר נואלנו ואשר חטאנו. וכתוב (שם) אל נא תהי כמות. חבריו של איוב חשדוהו במה שלא היה בו, ולא בקשו ממנו מחילה, ולא בקשו על נפשם, עד שבקש איוב עליהם רחמים. והקדוש ברוך הוא הודיע להם, שחטאו במה שחשדוהו. ולפיכך, ועבדי איוב יתפלל בעדכם.

ואמר רבי יוסי בן קסמא, מה שאמר (איוב מב) כי אם פניו אשא לבלתי עשות עמכם נבלה. מה זה נבלה? זו צרעת, שכתוב (במדבר יב) ואביה ירק בפניה. ותרגם רבי יוסי, ואביה מנבל ינבל באפיה.

בא וראה, כשנגלה הקדוש ברוך הוא אל איוב, מה כתוב? (איוב לח) ויען ה' את איוב מן הסערה ויאמר. רבי יוסי בר חלפתא אמר, השיב לו על מה שאמר (שם ט) אשר בשערה ישופני. אמר איוב: רבוננו של עולם, שמא רוח סערה עברה לפניך, ונתחלף לך שמי איוב באיוב? זהו שכתוב (שם יג) ותחשבני לאיוב לך. לפיכך השיבו מן הסערה.

רבתינו אומרים, סערה של שטן, שהסעיר גופו של איוב.

חזר בו ואמר, (שם מ ה) אחת דברתי ולא אענה ושפתים ולא אוסר, אספר פומיה קמי דיינא. רבי פדת אמר, (שם מב ז) כי לא דברתם נכונה בעבדי איוב לא כתיב, אלא כי לא דברתם אלי נכונה. אלי לא דברתם נכונה, הוא עמד והצדיק את הדין, ובקש על עצמו על מה שאמר. והם לא בקשו על עצמם, על מה שהטעוהו במענה לשונם.

רבי יהושע דסכנין בשם רבי יודא אמר, כל החושד בכשרים, ראוי ללקות בצרעת. דכתיב, (במדבר יב יא) אשר נואלנו ואשר חטאנו. וכתיב, (שם יב) אל נא תהי כמות. חבריו של איוב חשדוהו במה שלא היה בו, ולא בקשו ממנו מחילה, ולא בקשו על נפשם, עד שבקש איוב עליהם רחמים. והקדוש ברוך הוא הודיע להם, שחטאו במה שחשדוהו. ולפיכך, (איוב מב ח) ועבדי איוב יתפלל בעדכם. ואמר רבי יוסי בן קסמא, מהו דכתיב כי אם פניו אשא לבלתי עשות עמכם נבלה. מאי נבלה, זו צרעת. דכתיב, (במדבר יב יד) ואביה ירק בפניה, ותרגם רבי יוסי ואביה מנבל ינבל באפיה.

בא וראה, כשנגלה הקדוש ברוך הוא אל איוב, מה כתיב. (איוב לח א) ויען ה' את איוב מן הסערה ויאמר. רבי יוסי בר חלפתא אמר, השיב לו על מה שאמר, (שם ט ז) אשר בשערה ישופני. אמר איוב, רבוננו של עולם, שמא רוח סערה עברה לפניך, ונתחלף לך שמי איוב, באיוב. הדא הוא דכתיב, (שם יג כד) ותחשבני לאיוב לך. לפיכך השיבו מן הסערה.

רבנן אמרי, סערה של שטן, שהסעיר גופו של איוב. ומנלן דאיכרי סערה. דכתיב,

(תהלים קמח ח) רוח סַעֲרָה עוֹשֶׂה דְּבָרוֹ. שְׁאִין לוֹ רְשׁוֹת לַעֲשׂוֹת שׁוֹם דָּבָר, אֲלֵא בְּמֵאמְרוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי בּוֹן אוֹמֵר, כְּתִיב בְּשִׁי"ן, דְּכִתִּיב אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרָה יִשׁוּפְנִי. וְכִתִּיב בְּסִמָּךְ, דְּכִתִּיב מִן הַסַּעֲרָה. כְּתִיב הֵכָא אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרָה, וְכִתִּיב הֵתָם (ויקרא יז ז) לְשַׁעֲרֵים אֲשֶׁר הֵם זִנִּים אַחֲרֵיהֶם.

וְהֵאֵי דְכִתִּיב, בְּשַׁעֲרָה. רַבִּי רַחוּמַאי אָמַר, פַּעַם אַחַת זָכַר, וּפַעַם אַחַת נִקְבָּה. פַּעַם אַחַת זָכַר, דְּכִתִּיב (שם טז כב) וְנִשְׂאָה הַשְּׁעִיר עָלָיו. וְכִתִּיב, (בראשית כז יא) הֵן עָשׂוּ אַחֵי אִישׁ שְׁעִיר. פַּעַם אַחַת נִקְבָּה, דְּכִתִּיב (דף צג ע"א) (שם לג טז) וַיֵּשֶׁב בֵּינֵם הַהוּא עָשׂוּ לְדַרְכּוֹ שְׁעִירָה, וְכִתִּיב בְּסִמָּךְ דְּכִתִּיב מִן הַסַּעֲרָה. מֵאֵי טַעְמָא. שְׁמִסְעִיר גּוֹפּוֹ שֶׁל אָדָם. וְהֵאֵי כְתִיב, (מ"ב ב יא) וַיַּעַל אֱלֹהֵינוּ בְּסַעֲרָה הַשָּׁמַיִם. רַבִּי נַחֲמִיָּה וְרַבִּי יְהוּדָה אָמְרִי, בְּשִׁהַעֲלָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ לְרַקִּיעַ, עָמַד מִלְּאֵף הַמָּוֶת כְּנֻגְדּוֹ.

אָמַר לִיָּה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל מַנְת כֶּף בְּרֵאֲתֵי שָׁמַיִם, שְׁיַעֲלָה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁם. אָמַר לִיָּה מִלְּאֵף הַמָּוֶת, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֲכָשְׁיוּ יִהְיֶה פֶתַח חוֹן פֶּה לְבְרִיּוֹת. אָמַר לִיָּה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵין זֶה כְּשֶׁאֵר בְּרִיּוֹת, וַיִּכּוֹל הוּא לְהַעֲבִיר אוֹתָךְ מִן הָעוֹלָם, וְאֵינְךָ יוֹדֵעַ כַּחוֹ. אָמַר לִיָּה, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי רְשׁוֹת, וְאֵרַד אֵלָיו. אָמַר לִיָּה רַד, מִיָּד יֵרַד. כִּיּוֹן שָׂרָאָה אוֹתוֹ אֱלֹהֵינוּ, הִכְרִיחוֹ תַּחַת רַגְלָיו, וּבִקְשׁ לְהַעֲבִירוֹ מִן הָעוֹלָם, וְלֹא נָתַן לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רְשׁוֹת. מִיָּד כָּפַף אוֹתוֹ תַּחְתּוֹ, וַעֲלָה לְשָׁמַיִם. דְּכִתִּיב וַיַּעַל אֱלֹהֵינוּ בְּסַעֲרָה הַשָּׁמַיִם. כִּיּוֹן שֶׁנִּגְלָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאִיּוֹב, בַּהֲהוּא סַעֲרָה נִגְלָה אֵלָיו. דְּכִתִּיב, מִן הַסַּעֲרָה,

לְאִיּוֹב, בְּאוֹתָהּ סַעֲרָה נִגְלָה אֵלָיו, שְׁכַתוֹב מִן הַסַּעֲרָה. הַנּוּ"ן

וּמִנִּין לָנוּ שֶׁנִּקְרָאת סַעֲרָה? שְׁכַתוֹב (תהלים קמח) רוח סַעֲרָה עוֹשֶׂה דְּבָרוֹ. שְׁאִין לוֹ רְשׁוֹת לַעֲשׂוֹת שׁוֹם דָּבָר, אֲלֵא בְּמֵאמְרוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי בּוֹן אוֹמֵר, כְּתוֹב בְּשִׁי"ן, שְׁכַתוֹב אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרָה יִשׁוּפְנִי. וְכִתוֹב בְּסִמָּךְ, שְׁכַתוֹב מִן הַסַּעֲרָה. כְּתוֹב כָּאֵן אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרָה, וְכִתוֹב שֵׁם (ויקרא יז ז) לְשַׁעֲרֵים אֲשֶׁר הֵם זִנִּים אַחֲרֵיהֶם.

וְזֶה שְׁכַתוֹב בְּשַׁעֲרָה. רַבִּי רַחוּמַאי אָמַר, פַּעַם אַחַת זָכַר, וּפַעַם אַחַת נִקְבָּה. פַּעַם אַחַת זָכַר - שְׁכַתוֹב (שם טז) וְנִשְׂאָה הַשְּׁעִיר עָלָיו. וְכִתוֹב (בראשית כז יא) הֵן עָשׂוּ אַחֵי אִישׁ שְׁעִיר. פַּעַם אַחַת נִקְבָּה - שְׁכַתוֹב (שם לג) וַיֵּשֶׁב בֵּינֵם הַהוּא עָשׂוּ לְדַרְכּוֹ שְׁעִירָה, וְכִתוֹב בְּסִמָּךְ, שְׁכַתוֹב מִן הַסַּעֲרָה. מַה הַטַּעַם? שְׁמִסְעִיר גּוֹפּוֹ שֶׁל אָדָם.

וְהֵרִי כְתוֹב (מלכים ב-ב) וַיַּעַל אֱלֹהֵינוּ בְּסַעֲרָה הַשָּׁמַיִם. רַבִּי נַחֲמִיָּה וְרַבִּי יְהוּדָה אָמְרִים, בְּשִׁהַעֲלָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ לְרַקִּיעַ, עָמַד מִלְּאֵף הַמָּוֶת כְּנֻגְדּוֹ.

אָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: עַל מַנְת כֶּן בְּרֵאֲתֵי שָׁמַיִם, שְׁיַעֲלָה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁם. אָמַר לוֹ מִלְּאֵף הַמָּוֶת: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֲכָשְׁיוּ יִהְיֶה פֶתַח חוֹן פֶּה לְבְרִיּוֹת. אָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵין זֶה כְּשֶׁאֵר בְּרִיּוֹת, וַיִּכּוֹל הוּא לְהַעֲבִיר אוֹתָךְ מִן הָעוֹלָם, וְאֵינְךָ יוֹדֵעַ כַּחוֹ. אָמַר לוֹ: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי רְשׁוֹת, וְאֵרַד אֵלָיו. אָמַר לוֹ רַד, מִיָּד יֵרַד. כִּיּוֹן שָׂרָאָה אוֹתוֹ אֱלֹהֵינוּ, הִכְרִיחוֹ תַּחַת רַגְלָיו, וּבִקְשׁ לְהַעֲבִירוֹ מִן הָעוֹלָם, וְלֹא נָתַן לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רְשׁוֹת. מִיָּד כָּפַף אוֹתוֹ תַּחְתּוֹ, וַעֲלָה לְשָׁמַיִם, שְׁכַתוֹב וַיַּעַל אֱלֹהֵינוּ בְּסַעֲרָה הַשָּׁמַיִם.

כִּיּוֹן שֶׁנִּגְלָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּפֹפֶה, וְלֹא פְּשׁוּטָה. כְּפֹפֶה אוֹתוֹ